



Guía Docente				
Datos Identificativos			2020/21	
Asignatura (*)	Socioloxía das migracións	Código	615G01410	
Titulación				
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Cuarto	Optativa	4.5
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Socioloxía e Ciencias da Comunicación			
Coordinación	Oso Casas, Laura	Correo electrónico	laura.oso@udc.es	
Profesorado	Oso Casas, Laura	Correo electrónico	laura.oso@udc.es	
Web	<a href="https://pdi.udc.es/es/File/Pdi/2B29E">https://pdi.udc.es/es/File/Pdi/2B29E</a>			
Descrición xeral	<p>Percorrer a Socioloxía das Migracións supón unha viaxe similar ao que fan os migrantes e necesario para poder entender a complexidade do seu obxecto de estudo: as mobilidades humanas. Socioloxía migrante, porque é, perdéndose polos diversos carreiros do pensamento sociolóxico e a través do encontro multidisciplinar, que se ha ido e vaise configurando a Socioloxía das migracións. Cargada de maletas teóricas e metodolóxicas, nun diálogo entre distintas escolas do pensamento social, ao carón e outro do Atlántico e do Pacífico, recorreremos a unha socioloxía en movemento, para explicar a mobilidade. O carácter dinámico das migracións outórgalle un sinal á mirada que facemos delas, que debe ser cambiante, adaptativa, flexible, porosa, á hora de pensar unha realidade social móbil, en continua interacción e diálogo. Como o fan os migrantes, interactuando coas sociedades de orixe e de acollida, situándose na complexidade de situarse en varias estruturas sociais, comunicándose con diferentes rexistros culturais, reinventándose a forma de entender a familia, as relacións de xénero, a interacción social. Da mesma maneira configúrase a socioloxía das migracións, híbrida e dinámica, por natureza, nas súas formas de pensar, de medir e de achegarse empiricamente á realidade social.</p> <p>Unha disciplina que xorde, de maneira interactiva, co seu obxecto de estudo, a raíz do encontro con outro cultural, a partir das dinámicas sociais que se desenvolven e pénsanse na mobilidade, a través dos retos que expón a xestión da diversidade. Unha rama da Socioloxía, cuxa reflexión teórica se ha ido construíndo a través da investigación empírica e da acción social, nunha tensión continua entre este tres alicerces.</p> <p>Esta materia propón subirse ao tren desta viaxe, abordando, desde as propias migracións, a socioloxía migrante. Convida a esculcar na mochila de sociólogo@s viaxeiros. Prepárese a atopar ferramentas metodolóxicas diversas, pistas teóricas dispares, provenientes de pensadores de escolas de pensamento dispersas. Prepárese a viaxar polo mundo migrante e migrólogo@.</p>			



<b>Plan de continxencia</b>	<p>1. Modificacións nos contidos Os contidos da guía docente están adaptados para a docencia online, en caso necesario</p> <p>2. Metodoloxías *Metodoloxías docentes que se manteñen. Diseñáronse metodoloxías docentes que poden adaptarse á docencia online</p> <p>*Metodoloxías docentes que se modifican. En caso de non poder desenvolverse clases presenciais as clases maxistras serán gravadas por Teams e colgadas en Moodle. O traballo será entregado e corrixido a través dunha tarefa habilitada en Moodle respecto diso</p> <p>3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado Poderanse solicitar tutorías (xa sexan presenciais ou online, a través da plataforma Teams) previa cita por email</p> <p>4. Modificacións na avaliación Establécese un mecanismo de avaliación mediante unha tarefa habilitada en Moodle, adaptada á docencia online</p> <p>*Observacións de avaliación: Establécese un sistema de avaliación adaptado á docencia online</p> <p>5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía Recoméndase bibliografía e webgrafía que é colgada en Moodle e de acceso a través de internet, para facilitar a docencia online e o acceso aos recursos por parte do alumnado</p>
-----------------------------	--

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título



Comprensión dos procesos migratorios, desde un punto de vista interdisciplinar e formación dun enfoque propio	A1	B1	C1
	A4	B2	C3
	A8	B3	C4
	A16	B4	C7
	A17	B5	C8
	A19	B6	
		B7	
		B9	
		B10	
		B11	
		B12	
		B13	
		B14	
		B18	
		B19	
		B20	
		B21	
	B22		
	B24		
	B25		
	B26		
	B27		
Capacidade para a análise comparativa do desenvolvemento dos movementos migratorios a escala internacional	A7	B1	C1
	A30	B2	C3
	A32	B3	C4
	A34	B4	C5
	A36	B5	C7
		B6	C8
		B9	
		B10	
		B11	
		B12	
		B13	
		B18	
		B19	
	B22		
	B23		
	B24		



Coñecementos e habilidades para o deseño dunha investigación sobre migracións internacionais	A1	B1	C2
	A3	B2	C4
	A4	B3	C6
	A15	B4	C7
	A16	B5	C8
	A17	B6	
	A18	B9	
	A19	B10	
	A20	B11	
	A21	B12	
	A22	B13	
	A26	B15	
	A36	B17	
		B19	
		B20	
		B22	
		B24	
		B25	
		B26	
		B27	

Contidos	
Temas	Subtemas
A VIAXE: UN PERCORRIDO HISTÓRICO POLAS MIGRACIÓNS CONTEMPORÁNEAS	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Industrialización e movementos migratorios. As migracións masivas transoceánicas.</li> <li>- Globalización e migracións internacionais</li> <li>- O sistema migratorio do Sur de Europa</li> <li>- Galicia, terra de migrantes</li> </ul>
AS LENTES: MIRADAS TEÓRICAS PARA ENTENDER A MOBILIDADE	<ul style="list-style-type: none"> <li>- A Teoría Push-Pull</li> <li>- A Nova Economía da familia</li> <li>- A Segmentación do mercado de traballo</li> <li>- Teoría de redes</li> <li>- Globalización e perspectiva transnacional</li> </ul>
O TREN: A ARMADURA DOS CONCEPTOS MIGRANTES	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Inmigración, emigración, migración</li> <li>- Regular/irregular, ilegal</li> <li>- Integración, exclusión, inserción</li> <li>- Asimilacionismo, segregacionismo, multiculturalismo, interculturalidad</li> </ul>
MIGRACIÓNS E MERCADOS DE TRABALLO	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Migración na era global: o exército de reserva migrante</li> <li>- Peóns agrícolas e obreiros da construción</li> <li>- A clase de servizos migrante</li> <li>- Migracións e mobilidade social</li> </ul>
XÉNERO E MIGRACIÓN: A REPRODUCCIÓN ENTRA EN ACCIÓN	<ul style="list-style-type: none"> <li>- O discurso sobre a feminización das migracións</li> <li>- Migración e globalización da reprodución social</li> <li>- As cadeas globais de coidados: domésticas e coidadoras</li> <li>- A industria do sexo e a migración internacional</li> <li>- Migracións, estratexias familiares e protección social</li> </ul>



<p>A MOCHILA: FERRAMENTAS METODOLÓXICAS PARA O ESTUDO DA MIGRACIÓN</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Fontes e indicadores para investigar a mobilidade</li> <li>- Traballos de campo: do enfoque na cidade á etnografía multisituada</li> <li>- A entrevista en profundidade e os grupos de discusión aplicados ao estudo das migracións internacionais</li> <li>- Historias de vida e método biográfico na investigación sobre movementos poboacionais</li> </ul>
--	--

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 A3 A4 A8 A15 A16 A17 A18 A20 A19 A30 A32 A34 B26 B27 C1 C4 C6 C8	40	0	40
Discusión dirixida	A7 A26 A36 B3 B5 B11 B13 B17 B18 B19 B21 B22 B23 B24 B25	16	0	16
Traballos tutelados	A7 A15 A16 A17 A20 A19 A21 A22 A26 B1 B2 B4 B6 B7 B9 B10 B12 B14 B15 B20 C2 C3 C5 C7	10.5	45	55.5
Atención personalizada		1	0	1

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Durante as clases maxistras presentarase as claves e debates fundamentais do temario. As sesións poderán ser presenciais ou poderán desenvolverse e gravarse a través da plataforma Teams.
Discusión dirixida	Organizaranse debates en clase para escoitar e discutir a opinión do alumnado sobre o exposto nas clases maxistras e, no seu caso, sobre as lecturas recomendadas. Os debates poderán ser presenciais ou organizarse online a través de foros de debate en Moodle
Traballos tutelados	Cada alumno/a elixirá un tema sobre o que realizar un traballo tutelado sobre o temario da materia. Manteranse tutorías (presenciais/ online a través da plataforma Teams) coa profesora para o seguimento do traballo

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Poderanse solicitar tutorías presenciais ou online (plataforma Teams) baixo cita previa por email.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación



Discusión dirixida	A7 A26 A36 B3 B5 B11 B13 B17 B18 B19 B21 B22 B23 B24 B25	Valorarase a iniciativa e a capacidade para expor e defender oralmente as opinións, así como a participación activa nos debates en clase. A discusión dirixida poderá desenvolverse durante as clases presenciais ou online (a través de clases desenvolvidas e gravadas na plataforma Teams). Tamén poderá avaliarse a discusión dirixida a través da participación en foros de discusión, habilitados en Moodle.	10
Traballos tutelados	A7 A15 A16 A17 A20 A19 A21 A22 A26 B1 B2 B4 B6 B7 B9 B10 B12 B14 B15 B20 C2 C3 C5 C7	Valorarase que os traballos reflictan os coñecementos adquiridos a través das lecturas e dos debates mantidos en clase, así como a aplicación destes á análise de datos empíricos (xa sexan secundarios ou material de traballo de campo) Así mesmo, valorarase a procura de información bibliográfica sobre a temática do traballo.	90

#### Observacións avaliación

É necesario superar a proba obxectiva para aprobar a materia. Gardaranse as calificacións dos traballos realizados durante o curso para a convocatoria de Xullo.

Os alumnos a tempo parcial ou con dispensa académica serán obxecto dunha tutoría personalizada un mes antes do exame final. A primeira tutoría establecerase na primeira semana do mes de decembro e a segunda na primeira semana do mes de xuño.

#### Fontes de información



<p><b>Bibliografía básica</b></p>	<p>Bibliografía recomendada:Álvaro Rengifo Calderón; Antonio Oporto del Olmo (2005): ?HISTORIA, PRESENTE Y PROSPECTIVA DE LAS MIGRACIONES EN ESPAÑA?, 75 AÑOS DE POLÍTICA ECONÓMICA ESPAÑOLA, Noviembre 2005. N.º 826 ICE. <a href="https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=1710473">https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=1710473</a>Arango Vila-Belda Joaquín (2007): Las migraciones internacionales en un mundo globalizado, Árbore académica. Vanguardia dossier, ISSN 1579-3370, Nº. 22, 2007 (Exemplar dedicado a: Inmigrantes, el continente móvil), páxs. 6-15. <a href="http://insyde.org.mx/pdf/movilidad-humana/arango_2007_las_migraciones_internacionales.pdf">http://insyde.org.mx/pdf/movilidad-humana/arango_2007_las_migraciones_internacionales.pdf</a>Bertrand, Jean-René (1999): ?La emigración gallega, ¿sistema original?, Semata, Ciências Sociais e Humanidades, Vol. 11: 439-455, ISSN 1137-9669 <a href="https://minerva.usc.es/xmlui/handle/10347/4673">https://minerva.usc.es/xmlui/handle/10347/4673</a>Blanco F. de Valderrama , Cristina (2007): Transnacionalismo. Emergencia y fundamentos de una nueva perspectiva migratoria, Papers 85, 20: 13-29. <a href="https://papers.uab.cat/article/view/V85-blancoDomenech">https://papers.uab.cat/article/view/V85-blancoDomenech</a>, Eduardo; Gil Araujo, Sandra. La Sociología de las Migraciones: una breve historia. Espacio Abierto, vol. 25, núm. 4, octubre-diciembre, 2016, pp. 169-181. Universidad del Zulia, Maracaibo, Venezuela. Disponible en: <a href="http://www.redalyc.org/articulo.oa?id=12249087013">http://www.redalyc.org/articulo.oa?id=12249087013</a>Gil Araujo, Sandra y Agrela Romero, Belén (2008) ?Un mundo en movimiento. Contextualización de las migraciones internacionales en Europa y América Latina?, en Revista de Derecho Migratorio y Extranjería. ISSN 1695-3509, Nº. 19, 2008, páxs. 263-283 <a href="https://www.flacsoandes.edu.ec/agora/un-mundo-en-movimiento-contextualizacion-de-las-migraciones-internacionales-en-europa-y">https://www.flacsoandes.edu.ec/agora/un-mundo-en-movimiento-contextualizacion-de-las-migraciones-internacionales-en-europa-y</a>Glosario sobre Migración y Asilo 2.0. Un instrumento para una mayor comparabilidad, COMISIÓN EUROPEA. Red Europea de Migraciones ? EMN. Enero de 2012, segunda edición <a href="https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/docs/emn-glossary-es-version.pdf">https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/docs/emn-glossary-es-version.pdf</a>Glosario sobre Migración. Organización Internacional para las Migraciones (OIM). Derecho Internacional sobre Migración, nº7, ISSN 1816-1014, 2006 <a href="https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_7_sp.pdf">https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_7_sp.pdf</a>Informe sobre Desarrollo Humano 2009. Superando barreras: Movilidad y desarrollo humanos, PNUD, 2009, ISBN 9788484763796. <a href="http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr_2009_es_complete.pdf">http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr_2009_es_complete.pdf</a>Rama, Carlos (1974). Elementos para una sociología de las migraciones: el caso de los europeos en América Latina. Revista de Sociología, No. 2, pp. 126-146. <a href="https://papers.uab.cat/article/view/v2-rama">https://papers.uab.cat/article/view/v2-rama</a>Rocío García Abad (2005): UN ESTADO DE LA CUESTIÓN DE LAS TEORÍAS DE LAS MIGRACIONES, Historia Contemporánea 26, 329-351 <a href="https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=813895">https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=813895</a>Solé, Carlota; Rosa Alcalde, Josep Pont, Kàtia Lurbe y Sònia Parella (2002): El concepto de integración de de la sociología de las migraciones, Migraciones 12(2002): 9-41. <a href="https://revistas.comillas.edu/index.php/revistamigraciones/article/view/7194/7034">https://revistas.comillas.edu/index.php/revistamigraciones/article/view/7194/7034</a>Zapata-Barrero, Ricard, Yalaz, Evren (Eds.) (2018): Qualitative Research in European Migration Studies, Springer. <a href="https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2F978-3-319-76861-8.pdf">https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2F978-3-319-76861-8.pdf</a>Bibliografía complementaria:BLANCO, Cristina (2000): Las migraciones contemporáneas. Madrid: Alianza Editonal, 2000Carlos Vargas-Silva (ed.) (2013): Handbook of Research Methods in Migration, Edward Elgar Publishing, ISBN: 978 1 78100 542Lacomba, Josep, Historia de las migraciones internacionales. Historia, geografía análisis e interpretación. Madrid, Catarata, 2008, 253 pp.Livi Bacci, Massimo (2012): Historia mínima de la población mundial, Barcelona : Ariel.Malgisini, Graciela y Carlos Giménez Romero Guía de conceptos sobre migraciones, racismo e interculturalidad, Árbore académica, Madrid : La Cueva del Oso, 1997. ISBN 84-922114-2-3Massey, Douglas S., Joaquín Arango Vila-Belda Árbore académica, Graeme Hugo, Ali Kouaouci, Adela Pellegrino (2006): Theories of International Migration: A Review and Appraisal. The migration reader: exploring politics and policies / coord. por Anthony M. Messina, Gallya Lahav, 2006, ISBN 1-58826-314-2, páxs. 34-62Portes, Alejandro (2012): Sociología económica de las migraciones internacionales, Anthropos Editorial Barcelona. ISBN: 9788415260301</p>
<p><b>Bibliografía complementaria</b></p>	

**Recomendaciones**

**Materias que se recomienda ter cursado previamente**

Análise demográfica/615G01301

**Materias que se recomienda cursar simultaneamente**



Globalización, medio ambiente e poboación/615G01409

**Materias que continúan o temario**

**Observacións**

Recomendacións:1.- A entrega dos traballos documentais que se realicen nesta materia:1.1. Solicitarase en formato virtual e/ou soporte informático1.2. Realizarase a través de Moodle, en formato dixital sen necesidade de imprimilos1.3. De se realizar en papel:- Non se empregarán plásticos.- Realizaranse impresións a dobre cara.- Empregarase papel reciclado.- Evitarase a impresión de borradores.2.- Débese facer un uso sostible dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural3.- Débese ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sostenibilidade nos comportamentos persoais e profesionais4.- Segundo se recolle nas distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria deberase incorporar a perspectiva de xénero nesta materia (usarase linguaxe non sexista, utilizarase bibliografía de autores de ambos os sexos, propiciarase a intervención en clase de alumnos e alumnas...)5.- Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas, e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade6. Deberanse detectar situacións de discriminación por razón de xénero e proporanse accións e medidas para corrixilas7. Facilitarase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso axeitado, igualitario e proveitoso á vida universitaria

(\*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías